

ΤΙ ΜΑΣ "ΛΕΝΕ" ΟΙ ΖΩΓΡΑΦΙΕΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ

Η ζωγραφική για τα μικρά παιδιά είναι μια από τις πιο αγαπημένες ασχολίες τους. Μπορούν να ζωγραφίζουν παντού και με τα πάντα. Λατρεύουν να εξερευνούν τις δυνατότητές τους πάνω στο χαρτί με όλων των ειδών τα υλικά και τα χρώματα. Πριν ακόμη καταφέρουν να εκφραστούν επαρκώς με τη γλώσσα εκφράζονται μέσα από τις ζωγραφιές τους. Όλα εκείνα τα συναισθήματα που δεν μπορούν να εκφράσουν με το λόγο, πολλές φορές, παίρνουν τους μαρκαδόρους, τις μπογιές και τα πινέλα και τα εκφράζουν μέσα στις ζωγραφιές και τα σχέδιά τους. Όταν ένα παιδί νιώθει ότι του λείπουν σημαντικά στοιχεία από τη ζωή του, νιώθει μόνο ή παραμελημένο, όταν έχει το φόβο της αποτυχίας, νιώθει θυμό ή αγωνία τότε αυτά του τα συναισθήματα είναι πιθανό να τα εκφράσει άμεσα ή έμμεσα στις ζωγραφιές που δημιουργεί.

Τόσο οι γονείς όσο και οι εκπαιδευτικοί μπορούμε να εκτιμήσουμε διαφορετικά πολλά πράγματα για ένα παιδί κοιτώντας τις ζωγραφιές του. Είναι ο πιο γρήγορος δρόμος για να φτάσουμε στην συναισθηματική κατάσταση του παιδιού τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο.

Οι ζωγραφιές των παιδιών συνήθως δείχνουν την καλλιτεχνική έκφραση και την ανάπτυξη τους. Σε πολλές χώρες χρησιμοποιείται από ειδικούς σαν μέσο για να εκτιμήσουν την προσωπικότητα, τη νοητική ανάπτυξη, τις επικοινωνιακές ικανότητες και την συναισθηματική κατάσταση των παιδιών. Επιστήμονες πιστεύουν ότι μπορεί ακόμη και να βοηθήσει στην έγκαιρη διάγνωση μαθησιακών δυσκολιών. Εισαγγελείς, κοινωνικοί λειτουργοί και ψυχολόγοι συχνά ζητούν από μικρά παιδιά να ζωγραφίσουν κάποιο δραματικό γεγονός που βίωσαν, ιδιαίτερα αν δεν είναι σε θέση να επικοινωνήσουν επαρκώς λεκτικά, ώστε να εξηγήσουν και να περιγράψουν αυτό που τους συνέβη.

ΤΑ ΣΧΕΔΙΑ

2 ΕΤΩΝ – ΜΟΥΤΖΟΥΡΕΣ

Τα παιδιά σε αυτήν την ηλικία απλώς μουτζουρώνουν. Οι πρώτες μουτζούρες είναι απλώς η καταγραφή μιας ευχάριστης κινητικής δραστηριότητας από μέρους των παιδιών και όχι προσπάθεια από μέρους τους να αναπαραστήσουν τον κόσμο. Με τον καιρό τα σημάδια γίνονται πιο «καθαρά» καθώς τα παιδιά γίνονται πιο ικανά. Τα σχήματα αρχίζουν να κάνουν την εμφάνισή τους με την κυκλική κίνηση να είναι η πρώτη που χρησιμοποιούν τα παιδιά σε αυτό το στάδιο καθώς τους βγαίνει φυσικά. Με τον καιρό τα παιδιά αρχίζουν να περιγράφουν τις «μουτζούρες» σαν να έχουν ζωγραφίσει κάτι συγκεκριμένο.

3-4 ΕΤΩΝ ΠΡΟΣΧΗΜΑΤΙΚΟ ΣΤΑΔΙΟ

Η πρώτη συνειδητή δημιουργία εικόνων εμφανίζεται γύρω στην ηλικία των 3 και αποτελεί μια χειροπιαστή καταγραφή της σκέψης των παιδιών. Η πρώτη προσπάθεια να αναπαραστήσει κάτι το παιδί είναι να ζωγραφίσει έναν άνθρωπο, συνήθως κάνοντας έναν κύκλο για κεφάλι και δυο κάθετες γραμμές για πόδια. Αργότερα κι άλλες φόρμες αναπτύσσονται πιο αναγνωρίσιμες και καμιά φορά ιδιαίτερα πολύπλοκες. Τα παιδιά σε αυτήν την ηλικία συνεχώς ψάχνουν για καινούριες ιδέες, οπότε και τα σχήματα που χρησιμοποιούν συνεχώς αλλάζουν.

Στα 4 το παιδί αρχίζει να λέει ιστορίες και να επιλύει προβλήματα μέσω της ζωγραφικής, έτσι αλλάζει τις βασικές φόρμες που χρησιμοποιεί, ώστε να αναπαραστήσει αυτό που επιθυμεί. Συχνά όταν ένα πρόβλημα εκφράζεται από το παιδί μέσω της ζωγραφικής το βοηθάει να το αντιμετωπίσει πιο εύκολα και με καλύτερο τόπο.

5-6 ΕΤΩΝ : ΣΧΗΜΑΤΙΚΟ ΣΤΑΔΙΟ

Το παιδί φτάνει σε ένα «σχέδιο», έναν συγκεκριμένο τρόπο να αναπαριστά τα αντικείμενα. Το σχέδιο που επιλέγει το παιδί, δείχνει την γνώση του παιδιού για το συγκεκριμένο αντικείμενο. Σ' αυτό το στάδιο υπάρχει συγκεκριμένος τρόπος των σχεδίων του παιδιού μέσα στο χαρτί. Γύρω στην ηλικία των 6 το παιδί αρχίζει να αναπαριστά τοπία, μια μπλε γραμμή και ήλιος στο πάνω μέρος της βελίδας και μια πράσινη γραμμή στο κάτω γίνονται η συμβολική αναπαράσταση για τον ουρανό και το χορτάρι. Όλα τα σχέδια μπαίνουν στη ζωγραφιά προσεχτικά από το παιδί, δίνοντας την εντύπωση ότι αν αφαιρεθεί έστω και ένα σχέδιο θα διαταραχθεί η ισορροπία όλης της ζωγραφιάς.

Ο ΤΡΟΠΟΣ ΠΟΥ ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΖΩΓΡΑΦΙΖΕΙ

Δώστε προσοχή στο πώς είναι η εικόνα που έχει ζωγραφιστεί. Συνεχής βησιμάτα και διορθώσεις μπορούν να υποδείξουν υπερβολικό άγχος. Πολλές διακοσμήσεις, λεπτομέρειες και στολίδια θα μπορούσαν να δείχνουν ότι το παιδί θέλει να τραβήξει την προσοχή. Τα παρορμητικά παιδιά συχνά δεν τελειώνουν εικόνες και οι εικόνες τους να φαίνεται απλές και εκτός ελέγχου.

ΤΟ ΜΕΓΕΘΟΣ – ΑΝΘΡΩΠΙΝΕΣ ΦΙΓΟΥΡΕΣ

Τα παιδιά που ζωγραφίζουν μικρές φιγούρες τείνουν να είναι ντροπαλά, συνεσταλμένα και ανασφαλή, ενώ τα παιδιά που ζωγραφίζουν μεγάλες φιγούρες που πιάνουν το μεγαλύτερο μέρος του χαρτιού ίσως υποδηλώνει επιθετικότητα και αδυναμία αυτοελέγχου. Άλλες φορές το παιδί ζωγραφίζει μια φιγούρα μεγαλύτερη από τις άλλες και αυτό μπορεί να δηλώνει τη σημασία του προσώπου αυτού στη ζωή του παιδιού ή το ότι το άτομο αυτό είναι επιθετικό απέναντι στο παιδί.

Η ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ ΠΑΝΩ ΣΤΟ ΧΑΡΤΙ

Η τοποθέτηση των σχεδίων στο κάτω μισό της βελίδας μπορεί να δηλώνει αισθήματα κατωτερότητας ή ανασφάλεια. Η τοποθέτηση των φιγούρων στο μισό πάνω μέρος της βελίδας μπορεί να δηλώνει αισιοδοξία και πλούσια φαντασία. Επίσης, το που θα τοποθετήσει το παιδί τον εαυτό του σε σχέση με τα άλλα μέλη της οικογένειας δείχνει με ποια από τα μέλη νιώθει μεγαλύτερη οικειότητα.

ΤΑ ΧΡΩΜΑΤΑ

Η χρήση των χρωμάτων στη ζωγραφιά του παιδιού μπορεί να δείξει τα συναισθήματα και τη διάθεσή του. Δεν είναι όμως απόλυτο αυτό που αντιπροσωπεύει το κάθε χρώμα. Για παράδειγμα το μαύρο χρώμα μπορεί να δηλώνει το φόβο, την απειλή ή την στεναχώρια, αλλά μπορεί και να δηλώνει την ανάμνηση του παιδιού από ένα βράδυ στην εξοχή που ο ουρανός ήταν σκούρος και το παιδί το αναπαριστά στην ζωγραφιά του.

Η ανάλυση των χρωμάτων που χρησιμοποιεί ένα παιδί στη ζωγραφιά του μπορεί ως ένα βαθμό να καθορίσει την συναισθηματική του κατάσταση. Η χρήση πολύ κόκκινου σε μια ζωγραφιά μπορεί να αποτελεί σημάδι εκνευρισμού. Το πολύ μαύρο μπορεί να δηλώνει θλίψη ή απελπισία. Το πολύ κόκκινο μπορεί να δηλώνει θυμό ή επιθετικότητα. Το μπλε και το πράσινο θεωρούνται συνήθως σημάδι ηρεμίας και τα πορτοκαλοκίτρινα συνήθως δηλώνουν τη χαρά και την ευτυχία. Φυσικά για να μην ανησυχούμε χωρίς λόγο καλό είναι να θυμόμαστε ότι μια μόνο ζωγραφιά δεν υποδηλώνει τίποτα, συνήθως η συνεχής και εκτεταμένη χρήση χρωμάτων που υποδηλώνουν πρόβλημα θα μπορούσαν να μας ανησυχήσουν.

ΣΚΟΥΡΟ ΜΠΛΕ : έντονη συγκέντρωση, ηρεμία, ικανοποίηση

ΠΡΑΣΙΝΟ : ηρεμία, ανεξαρτησία, επιμονή, πείσμα, επιφυλακτικότητα

ΚΟΚΚΙΝΟ : δύναμη, εκκεντρικότητα, μοναδικότητα, επιθετικότητα, υπερκινητικότητα, ευερεθιστότητα

ΚΙΤΡΙΝΟ: θετική σκέψη, αμεσότητα, αισιοδοξία, περιέργεια

ΜΩΒ: εφευρετικότητα, διαίσθηση, πνευματική ανωριμότητα (παιδιά προτιμούν συχνά αυτό το χρώμα)

ΚΑΦΕ: νωθρότητα, φυσική ταλαιπωρία, αρνητικότητα

ΜΑΥΡΟ: επιθυμία για αλλαγή, μελαγχολία, δυσαρέσκεια, καταστροφικές τάσεις

ΓΚΡΙ: αδιαφορία, απόσταση, άγνοια, τάση για εσωτερίκευση

Ο αριθμός των χρωμάτων που χρησιμοποιούνται είναι επίσης πολύ σημαντικός. 5-6 χρώματα σημαίνει ότι το επίπεδο της συναισθηματικής ανάπτυξης είναι ισορροπημένο. Όσο μεγαλύτερη είναι η παλέτα των χρωμάτων, τόσο μεγαλύτερη είναι η πιθανότητα ότι το άτομο βιώνει μια πλούσια γκάμα συναισθημάτων. Αν ένα παιδί μεγαλύτερο των τριών ή τεσσάρων ζωγραφίζει με μόνο ένα ή δύο χρώματα, θα μπορούσε να είναι ενδεικτικό μιας αρνητικής ή ανικανοποίητης ποιότητας ζωής. Εάν ένα παιδί χρησιμοποιεί μολύβια, αντί των χρωματιστών, θα μπορούσε να σημαίνει την έλλειψη φωτεινότητας και θετικής ενέργειας.

Με τη βοήθεια ενός σχεδίου μπορείτε όχι μόνο να κερδίσετε μια εικόνα στην ψυχή του παιδιού σας, αλλά επίσης, να αλλάξετε το περιβάλλον του προς το καλύτερο.

Εάν ένα παιδί είναι θυμωμένο, με φοβίες ή λυπημένο για κανέναν ευδιάκριτο λόγο, ζητήστε από το παιδί να ζωγραφίσει αυτό που το ενοχλεί. Ένα φοβερό τέρας, ένα ποντίκι σε μια τρύπα ή ακόμα και μια γκρίζα άμορφη μάζα μπορεί να εμφανιστούν στη βελίδα και να σας δώσουν τις απαντήσεις που ψάχνετε.

Σε γενικές γραμμές, τα σχέδια των παιδιών δεν είναι απαραίτητο να γίνονται αιτία ανησυχίας, παρά την επιλογή χρώματος ή το περιεχόμενο. Είναι απλώς καλλιτεχνικές εκφράσεις και μπορεί να παρουσιάζουν μια ποικιλία από συναισθήματα, παραστάσεις, καθώς και θέματα που έχουν τα παιδιά στο μυαλό τους την συγκεκριμένη χρονική περίοδο και σε λίγο καιρό θα τα ξεπεράσουν ή θα τα αλλάξουν.

Παρ' όλα αυτά, εάν ένα παιδί ζωγραφίζει επανειλημμένα βίαιες εικόνες, ενδέχεται να υπάρχει λόγος για να αναζητήσουμε έναν θεραπευτή και να δούμε αν υπάρχουν βαθύτερα συναισθηματικά ζητήματα.

Αν και οι ζωγραφιές ενός παιδιού μιλούν από μόνες τους πιο δυνατά από τις λέξεις, οι γονείς καλό είναι να θυμούνται ότι η ανάλυση της ζωγραφιάς είναι μια επιστήμη από μόνη της. Οι ψυχολόγοι και οι θεραπευτές το σπουδάζουν για χρόνια πριν καταφέρουν να είναι σε θέση να ερμηνεύουν τις ζωγραφιές των παιδιών.

Το να μελετάτε τις ζωγραφιές των παιδιών σας δεν σας κάνει ειδικό στην ψυχολογική ανάλυση, αλλά σίγουρα σας βοηθάει να καταλάβετε και να γνωρίσετε το παιδί σας καλύτερα.